

Vihreän siirtymän valtakunnalliset teemat (EAKR)

-

Valtakunnallinen vihreän siirtymän koordinaatiohanke

Kestävän rahoituksen pyöreä pöytä 13.3.2024

Milla Anttila, Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK)

Olli Voutilainen, Luonnonvarakeskus (Luke)

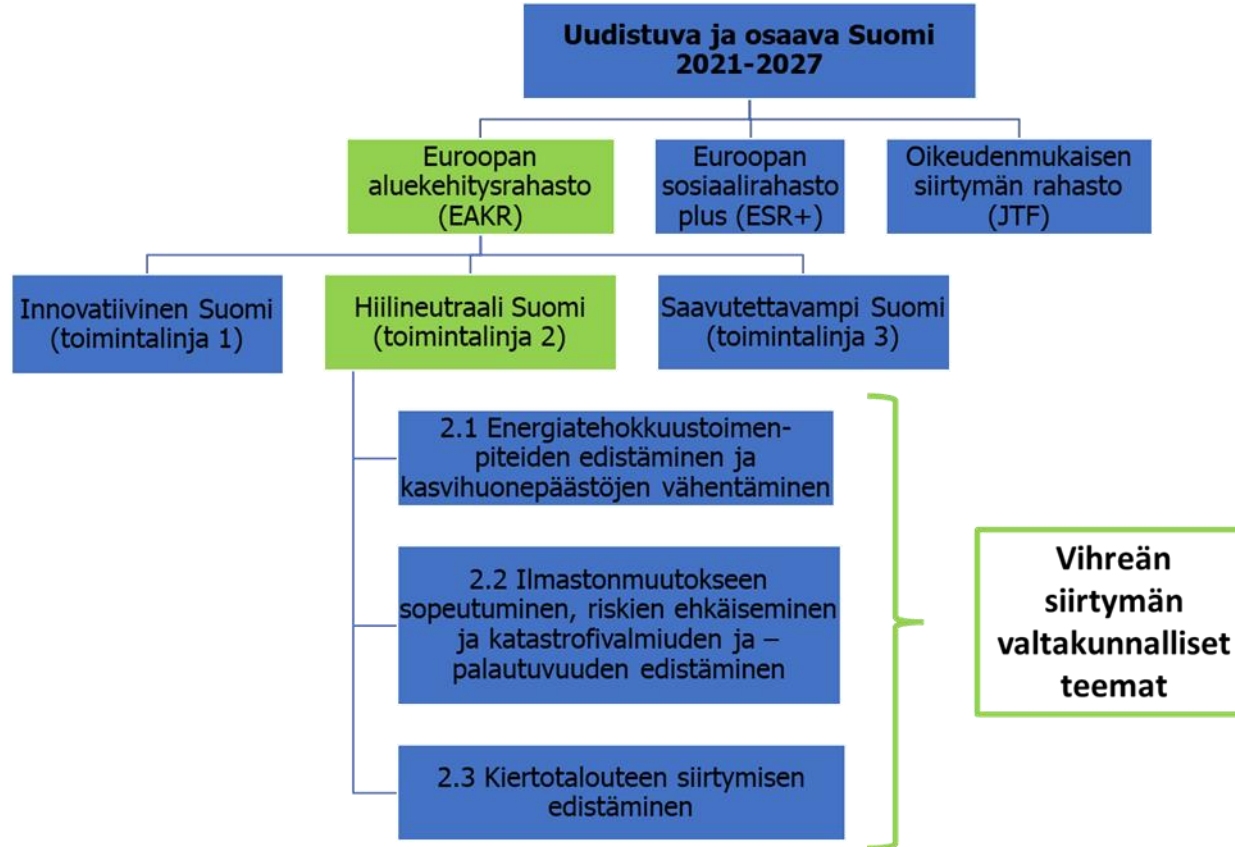

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Valtakunnallinen vihreä siirtymä

Vihreän siirtymän valtakunnalliset teemat

<https://rakennerahastot.fi/valtakunnalliset/vihrea-siirtyma>

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Valtakunnallinen vihreä siirtymä

Vihreän siirtymän valtakunnalliset teemat

Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

- 11,5 milj. €

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintätoimet

- 4 milj.€

Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta

- 11,5 milj.€

- Kokonaisuudessa rahoitetaan valtakunnallisia EAKR-hankkeita, joissa kehitetään laajasti hyödynnettäviä ja skaalautuvia ratkaisuja. Tulosten tulee tähdätä valtakunnalliseen hyödynnettävyyteen
- Rahoitusta ei voida myöntää yksittäisen yrityksen kehittämishankkeeseen
- Rahoitusta voivat hakea muun muassa yritykset, kunnat ja kuntayhtymät, muut alueelliset toimijat, korkeakoulut, tutkimuslaitokset sekä yhdistykset ja säätiöt

<https://rakennerahastot.fi/valtakunnalliset/vihrea-siirtyma>

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Valtakunnallinen vihreä siirtymä

Erityistavoite 2.1. Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

Hankkeet voivat liittyä esimerkiksi seuraaviin teeman osa-alueisiin:

- Energia- ja materiaalitehokkaat elinkaariratkaisut rakentamisessa, ml. korjausrakentaminen, sisäilman laatu, rakennusten ilmastokestävyys muuttuvissa olosuhteissa sekä vähähiilisyden edistäminen olemassa olevaa rakennuskantaa ja muuntojoustavuutta sekä purkumateriaalia hyödyntämällä
- Kehitetään energiatehokasta puurakentamista, rakentamisen kestävyttä ja pitkään hiiltä sitovia tuotteita ja tuotantotapoja
- Kehitetään työvälineitä ja datan hyödyntämisen ratkaisuja hiilijalanjäljen, päästövähennysten ja erilaisten toimenpiteiden seurantaan ja arviointiin yrityksissä ja kunnissa sekä edistetään kestäviä julkisia hankintoja ml. Ilmastokriteerit
- Uusiutuvan energian käyttöönotto, fossiilisesta energiasta luopuminen, energian säästö, hukkalämmön hyödyntäminen, omaenergiatuotanto
- Edistetään ja tuetaan energiatehokkuutta ja siihen kytkeytyvää uusiutuvaa energiaa koskevaa yhteistyötä, yrityssektorin, kuntien, tutkimustahojen ja kolmannen sektorin kanssa, ml. energiayhteisöjen toteutusmallit ja menetelmät uusiutuvan energian yhteensovittamiseksi muuhun alueidenkäyttöön
- Digitaaliset ja älyratkaisut sekä rakennusautomaatio edellä kuvatuissa energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian hyödyntämisen toimenpiteissä, esimerkiksi rakennusten kyvykkyyden kehittäminen kysyntäjoustoon osallistumiseksi reservi- ja säätösähkömarkkinoilla

<https://rakennerahastot.fi/valtakunnalliset/vihrea-siirtyma>

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Valtakunnallinen vihreä siirtymä

Erityistavoite 2.2. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintätoimet

Hankkeet voivat liittyä esimerkiksi seuraaviin teeman osa-alueisiin:

- Ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen kytkeytyvät valtakunnalliset kokeilukulttuuriin, luontopohjaisiin ratkaisuihin, toimintamallien jalkauttamiseen tai niiden laajaan käyttöönottoon perustuvat hankkeet
- Hankkeet, joissa kehitetään ja skaalataan innovatiivisia menetelmiä, teknologioita luonto-pohjaisia ratkaisuja tai hyviksi havaittuja toimintamalleja ja edistetään niiden laajaa käyttöönottoa ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi, äärimmäisiin ja muuttuviin sää- ja vesioloihin varautumiseksi ja yhteiskuntaan tai luontoon kohdistuvien ilmatoriskien hallitsemiseksi
- Yhdyskuntarakenteen kokonaisvaltaisen ilmastokestävyyden edistäminen sopeutumisen toimilla esimerkiksi hulevedet ja viherrakenne huomioiden sekä ilmastonmuutoksen hillintää tukevat yhdyskuntaratkaisut esimerkiksi liikkumisessa
- Kehitetään työvälineitä alueellisille ja paikallisille toimijoille ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja riskienhallintaan liittyvien suunnittelukäytäntöjen ja -prosessien vahvistamiseksi sekä ilmatoriskien ja niiden vaikutusten ennakointiin ja hallintaan, ml. eri toimialat ja ihmisryhmät
- Tuki ilmastotyön (sopeutuminen ja hillintä) organisoitumiseen ja resursointiin, ml. ilmasto-tiekarttojen valmistelu, tukiverkostot ja strateginen ja viestinnällinen tuki toimeenpanolle ja tiedonvälitykselliset hankkeet vihreän siirtymän kokonaisvaltaisuuden, ristiinkytkentöjen ja monihyötyisyyden tunnistamiseksi (ilmastonmuutos, päästöt, luontokato)
- Tuetaan kansallisten, alueiden ja kuntien ilmastonmuutokseen sopeutumista ja hillintää edistävien strategioiden laatimiseen ja toimeenpanoon liittyvien hyvien käytäntöjen tunnistamista ja levittämistä

<https://rakennerahastot.fi/valtakunnalliset/vihrea-siirtyma>

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Valtakunnallinen vihreä siirtymä

Erityistavoite 2.3. Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta

Hankkeet voivat liittyä esimerkiksi seuraaviin teeman osa-alueisiin:

- Toteutetaan kokeiluja, joilla tuetaan tuote palveluna -konseptien, jakamisen ja yhteiskäytön sekä korjaamisen, uudelleenkäytön ja uudelleentekemisen ratkaisuja ja toimintamalleja, jotka ovat monistettavissa eri alueille ja maakuntiin
- Lisätään resurssitehokkuutta, vähennetään luonnonvarojen käyttöä ja kehitetään uudenlaisia toimintamalleja ja arvoketjuja esimerkiksi materiaalien, tuotantokapasiteetin ja sivuvirtojen jakamiseksi ja hyödyntämiseksi muun muassa Teollisten symbioosien palvelu (FISS)-verkostossa
- Kehitetään älykästä materiaalien ja tiedon hallintaa, jolla ensisijaisesti vältetään jätteen syntymistä, valmistellaan uudelleenkäyttöä sekä kierrätetään materiaaleja ja sivuvirtoja (jätelain etusijajärjestys)
- Tuetaan kuntien, yritysten, tutkimuslaitosten ja kolmannen sektorin yhteisiä hiilineutraalia kiertotaloutta edistävien laajempien ratkaisujen ja toimintamallien kehittämistä
- Tuetaan innovatiivisten ja vähähiilisten kiertotalousratkaisujen hankintamallien ja yhteistyön kehittämistä julkisissa hankinnoissa, erityisesti käyttöönotto ja soveltaminen
- Demonstroidaan luontopohjaisia ratkaisuja osana kiertotaloutta ja kehitetään toimintamalleja, joita voidaan käyttää valtakunnallisesti, ja ratkaisuja ravinteiden kiertoon ja hyötykäyttöön

<https://rakennerahastot.fi/valtakunnalliset/vihrea-siirtyma>

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Valtakunnallinen vihreä siirtymä

Vihreän siirtymän valtakunnallinen koordinaatiohanke

- Vahvistaa vihreän siirtymän valtakunnallisten teemojen toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta
- Tukee teemojen toimeenpanoa toteuttavia hankkeita fasilitoimalla hankkeiden ja teemojen välistä yhteistyötä
- Tukee valtakunnallisten teemojen yhteensovittamista muiden kansallisten ja kansainvälisten rahoitusohjelmien, strategioiden ja aloitteiden kanssa
- Kerää ja levittää hyviä käytäntöjä
- Toteuttajat Luke (koordinaattori), HAMK ja Oamk
- Toteutusaika 1.1.2023-31.12.2026

<https://valtakunnallinenvihreasiirtyma.fi>

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Valtakunnallinen vihreä siirtymä

Koordinaatiohankkeen toiminta

- Seuraamme alueellisia rahoituksia ja teemme yhteistyötä alueiden kanssa, keräämme hyviä käytäntöjä
- Tuemme hakupainotusten valmistelun prosessia esim. keräämällä tietoa valtakunnallisten hankkeiden hakupainotusten tueksi ja järjestämällä asiantuntijatyöpajoja
- Olemme hankkeemme toteutusaikana järjestäneet tai osallistuneet tähän mennessä kaikkiaan jo kymmeneen eri sidosryhmätapaamiseen ja -tilaisuuteen
  - Mm. Kohti hiilineutraalia Suomea -suuraluetilaisuudet, koordinaatiohankkeen/rahoitusinstrumentin esittelyjä eri sidosryhmille, yhteistyötilaisuuksia, työpajoja sekä sparraustilaisuuksia ja haku-info hankehakijoille yhteistyössä rahoittajaviranomaisten kanssa

<https://valtakunnallinenvihreasiirtyma.fi>

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Valtakunnallinen vihreä siirtymä

Koordinaatiohankkeen toiminta

- Järjestämme yhteistyössä rahoittavien ELY-keskusten kanssa haku-infot (aina ennen hakukierroksen avautumista)
- Järjestämme hankehakijoille sparraustilaisuudet etätoteutuksena (kaksi kertaa hakukierroksen aikana)
- Järjestämme käynnistyville valtakunnallisille hankkeille yhteisen verkostoitumistapaamisen sekä mahdollisuuden tavata vuosittain, jakaa hyviä käytänteitä ja verkostoitua
- Osallistumme aktiivisesti sidosryhmien tilaisuuksiin sekä kerromme valtakunnallisen vihreän siirtymän teemoista ja teeman valtakunnallisesta rahoituksesta

<https://valtakunnallinenvihreasiirtyma.fi>

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Valtakunnallinen vihreä siirtymä

Valtakunnalliset hankkeet ja hankehaku

- Ensimmäinen hakukierros päättyi 2.10.23
  - Energiatehokkuus-teemaan 4 hakemuskokonaisuutta
  - Ilmastonmuutokseen sopeutuminen -teemaan 12 hakemuskokonaisuutta
  - Kiertotalous-teemaan 29 hakemuskokonaisuutta
- Rahoitettavaksi valitut hankkeet käynnistyvät kevään aikana
- Koordinaatiohankkeen sivustolle kerätään hankepankki, johon tulee lisätietoa kaikista rahoitetuista valtakunnallisista hankkeista. Kannattaa siis seurata kevään aikana sivustoa aktiivisesti!
  - <https://valtakunnallinenvihreasiirtyma.fi>
- Myös teemakuvaus on päivitetty (<https://rakennerahastot.fi/valtakunnalliset/vihrea-siirtyma>)
  - [Energiatehokkuus](#)
  - [Ilmastonmuutokseen sopeutuminen](#)
  - [Kiertotalous](#)

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Valtakunnallinen vihreä siirtymä

Ennakkotietoa toisesta hakukierroksesta

- Toisen hakukierroksen haut teemoissa Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen sekä Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta avataan huhti-toukokuussa 2024. Hakuaika päättyy lokakuun alkupuolella.
- Teeman Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintätoimet seuraava haku on vuonna 2025
- Hakuilmoitukset julkaistaan EURA2021-järjestelmässä
- Haku-info järjestetään haun käynnistyessä ja koordinaatiohanke järjestää sparraustilaisuuden kiinnostuneille hankehakijoille arviolta toukokuussa – seuraa tiedotusta <https://valtakunnallinenvihreasiirtyma.fi> ja X-tili @VS_Koordinaatio

<https://rakennerahastot.fi/valtakunnalliset/vihrea-siirtyma>

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Valtakunnallinen vihreä siirtymä

Minkälaisia hankkeita valtakunnalliseen EAKR-hakuun toivotaan?

- Yhteistyöhankkeita useamman maakunnan alueelta
- Kohdistuvat useamman suuralueen (Etelä,-Itä-, Länsi- ja Pohjois-Suomi) tarpeisiin
- Laajasti hyödynnettäviä ja vaikuttavia ratkaisuja
- Kokeilukulttuuriin ja uusiin toimintamalleihin perustuvia hankkeita
- Tulokset valtakunnallisesti hyödynnettävissä

<https://rakennerahastot.fi/valtakunnalliset/vihrea-siirtyma>

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Valtakunnallinen vihreä siirtymä

Koordinaatiohankkeen yhteystiedot

Olli Voutilainen, Luke
oli.voutilainen@luke.fi

Milla Anttila, HAMK
milla.anttila@hamk.fi

Harri Määttä, Oamk
harri.maatta@oamk.fi

X (ent. Twitter): @VS_Koordinaatio
https://twitter.com/VS_Koordinaatio

Verkkosivusto:
<https://valtakunnallinenvihreasiirtyma.fi>

**Euroopan unionin
osarahoittama**

